

VÄINÄMÖINEN JA KRISTUS

Pekka Ervastin esitelmä 12.3.1933

Kristus ja kansallishaltia -esitelmässä viime sunnuntaina koetin esittää, kuinka meidän Suomen kansallishaltiamme, jota olen nimittänyt ja jota hyvällä syyllä voidaan nimittää Väinämöiseksi, kuinka hän oli alkuaan yksi Suomen heimon yksilöistä, joka aivan erikoisesti tahtoi rakastaa ja auttaa tätä heimoa ja kuinka hän sitten erinäisten pyrkimysten ja ponnistelu- lujen avulla tuli nostetuksi enkelijärjestykseen ja kuinka hän sitten sai tehtäväkseen varjella ja johtaa tätä Suomen kansaa semmoi- sena erikoisena Suomen heimon edustajana. Tähän Suomen kansaan, tähän Väinämöisen johtamaan valtakuntaan, jos niin sanoisimme, epäilemättä myöskin kuului joitakin muitakin kuin ainoastaan meidän Suomen maan kansamme. Tulimme viime sunnuntaina esitelmässäni kohtaan, jossa sanoin, että nyt tahdon kertoa eräästä huomattavasta asianhaarasta, ja se jäi nyt sitten tämänpäiväiseksi aiheeksi. Olen tätä esitelmää nimittä- nyt nimellä Väinämöinen ja Kristus, koska nyt juuri näemme, kuinka Väinämöinen tuli itseasiassa lähelle Kristusta.

Tahdon sitten myöhemmin tässä esitelmässäni kertoa, miten se tapahtui, mutta nyt ensiksi tahdon vain todeta, että kesinä 1917, -18 ja -19 minulle aivan erikoisella tavalla selvisi asia, josta en ollut niin selvillä ennen, että Väinämöinen Suomen kansallishaltiana oli antanut itsensä Kristuksen palvelukseen. Hän oli siis tullut, jos niin tahdomme sanoa, kristityksi. Ei kristityksi missään jokapäiväisessä, dogmaattisessa merkityk- sessä, vaan kristityksi siinä merkityksessä, että hän tahtoi seurata Kristusta, tahtoi seurata Jeesus Kristusta sillä tavalla kuin Jeesus Kristus itse täällä eläessään maanpäällä oli

neuvonut ihmisiä häntä seuraamaan. Jeesushan aina sanoi, että se ei ole mitään, jos huutaa häntä Herraksi ja Mestariksi, emmekä kuitenkaan tee, mitä hän käsklee. Ainoastaan semmoinen ihminen on todella hänen seuraajansa ja todella hänen ystävänsä, joka tekee, mitä hän on käskenyt, joka ennen kaikkea tietää, mitä hän on käskenyt, sillä kuinka me voisimme tehdä ja elää Jeesus Kristuksen käskyjen mukaan, jollemme tiedä, mitkä ne käskyt ovat. Kristikunta ei sitä tiedä, yleensä ja yleisesti katsoen. Poikkeustapauksia on tietysti aina. Saattaa olla joku kirkko ja seurakunta tässä kristikunnassa, joka tietää, mitä Jeesus Kristus on opettanut. Mutta yleisesti katsoen voimme sanoa, että kristikunta on sangen tietämätön Jeesuksen opetuksista.

Minun täytyy tässä omasta kokemuksestani mainita esimerkki, joka selvästi todistaa tämän. Me tiedämme nyt, me, jotka olemme tutustuneet evankeliumeihin, me tiedämme, että Jeesuksen ensimmäinen käsky vuorisaarnassa on: „Älä vihastu, älä suutu“. Kun minä olin lapsi, olin erikoisen altis suuttumukselle. Minulla oli arvatenkin erikoisen tulinen veri, etelämaalainen veri, joka ei sietänyt mitään vastahakoista, ei mitään vääryyttä. Kun näin vääryyttä tehtävän itselleni tai toiselle, niin julmistuin ja suutuin. Kukaan ei milloinkaan minulle mitään sanonut. Ei koulussa opetettu, että suuttuminen olisi millään tavalla kielletty. Sitä saatettiin pitää rumana, se ei ollut erikoisen kaunista, ei oikein hienoa, mutta ei kukaan tiennyt, että suuttuminen olisi mitään ihmiselle erikoisesti väärää tai semmoista, jota hän ei saisi tehdä. Hän ei saa suuttua ja vihastua, jos hän tahtoo olla ihminen. Sitä ei kukaan tiennyt ja ei kukaan siis voinut sitä minulle opettaa. Päinvastoin näin, kuinka ihmiset ympärilläni, puhumattakaan lapsista, loukkaantuivat ja suuttuivat ja kiivastuivat. Se oli niin tavallista silloin, niin kuin se on epäilemättä aina ollut ja on vieläkin. Ei kukaan

pannut siihen mitään erikoista merkitystä ja huomiota. En minäkään tietysti lapsena liioin ymmärtänyt mitään. Ei minulla ollut elossa äitiä, joka olisi siinä suhteessa epäilemättä voinut ohjata ja auttaa asioita. Minä olin siis kauheaa suuttumaan. Olin sitten neljätoista vuotias, kun kerran taas kauheasti suutuin, ja merkillistä oli, että silloin jo panin merkille – luultavasti moni ihminen on voinut huomata sen –, että itse tahdoin noin, että minun nyt pitää suuttua. Nyt on vääräys tapahtunut, ja nyt sitä täytyy suuttua. Oli kuin olisin veivannut jotain itsessäni ja päästänyt jotain auki, niin se pani koko olemukseni väreilemään ja aaltoilemaan. Ei ollut mikään konsti suuttua. Silloin siis olin neljätoista vuotta.

Yhtäkkiä kuulin äänen. Ei se ollut kukaan tässä ulkonaisessa maailmassa, vaikkakin se ääni kuului aivan korvani juuressa. Kuulin hyvin lempeän, mutta samalla mahtavan ja käskevän äänen: „Mitä varten sinä suutut? Ei sinun tarvitse koskaan suuttua. Vihastuminen on aivan turhaa. Siitä eivät asiat parane. Et sillä maailmaa paranna, etkä itseäsi.“ – Nuo sanat toivat silloin sieluuni merkillisen riemun ja rauhan tunteen, ja minä näin siinä silmänräpäyksessä, että turha on suuttua. Ei ole mitään merkitystä sillä, että suuttuu. On ihmiselle luonnollisempaa ja parempi, että hän säilyttää tyyneytensä. Se oli niin suggestiivinen tuo ääni, sen vaikutus oli niin suuri, että minun täytyy sanoa, että ei olisi tullut kysymykseen seuraavan kymmenen vuoden aikana, että minä ikinä olisin suuttunut. Vaikka ennen olin aivan suuttumuksen vallassa, niin nyt osasin täydellisesti hillitä itseäni, niin etten millään tavalla sydämessäni suuttunut, enkä ulkonaisesti, vaan aivan osasin hillitä itseäni, ja se johtui vain siitä, että tunsin heti niin suurta riemua, kun se ihmeellinen ääni oli sanonut minulle, ettei tarvitse koskaan suuttua.

Sitten vasta noin neljä vuotta myöhemmin sain tietää, että se oli Jeesuksen käsky. Minä olin jo ylioppilas, kun sain sen tietää. Ei kukaan ollut minulle sitä ennen sanonut. Minä elin kristikunnassa, kävin lapsena kirkossa, kuuntelin hyvin hartaasti, ja olin yhteen aikaan hyvin uskonnollinen. Ei kukaan osannut sitä sanoa, että Jeesus oli kieltänyt meitä vihastumasta. Eihän hän ole tarkoittanut sillä mitään leikkiä. Minä käännyin aivan kuin hengessäni kokonaan pois tästä kristikunnasta. Minusta se oli niin ääretöntä humbugia, niin ihmeellistä petosta, että kristikunta ja kaikki sen kirkot nimittivät itseään kristillisiksi ja ihmiset kutsuivat itseään kristityiksi, ja eivät kuitenkaan tienneet, mitä Jeesus oli opettanut. Koulussa saimme päinvastoin kuulla jostain aivan erikoisesta vihasta ja vihastumisesta, joka suorastaan oli oikeutettua, se oli teologinen viha. Viha on vielä paljon enemmän kuin suuttumus. Täytyy vihata, sanottiin koulussa, ihan jumaluusopillisella tavalla vihata. Täytyy vihata niitä, jotka tahtovat esittää väärää oppia. Minä huomasin, että Jeesus olisi siis ensimmäinen, jota tämä teologinen viha olisi kohdannut. Jos kirkon kaikki ruhtinaat ja papit pysyvät omissa dogmeissaan, niin silloinhan heidän täytyy vihata Jeesusta, joka on opettanut päinvastaisia asioita kuin mitä he opettavat. Sentähden tämä oli minulle hirvittävä herämys ja yllätys.

Väinämöinen oli tullut todellisella tavalla kristityksi. Hän tahtoi seurata Jeesusta. Hän tahtoi siis vaikuttaa kansaansa niinkuin Kristuksen apostoli, hän tahtoi inspiroida kansansa kulkemaan Kristuksen jäljissä. Ja ero on hyvin suuri. Se oli todella suuri herämys Väinämöiselle, kun hän ymmärsi, mitä Jeesus Kristus oli opettanut. Hän oli aivan kasvanut ennen monen, monen inkarnaation aikana ihmisenä siihen käsitykseen, että miehinen tunnusmerkki on uljuus ja rohkeus ja voiman käyttö. Sentähden hän esimerkiksi osasi käyttää

miekkaa vihollista vastaan. Hän oli aivan eläytynyt siihen maailmankatsomukseen, että kansat ovat toistensa kanssa vihamiehiä, taikka saattavat olla, taikka ovat kuin olojen pakosta. Kansat eivät kaikki tahdo mahtua tänne maanpäälle, ja sentähden ne valloittavat toistensa maita ja sortavat toisiaan. Väinämöinen oli siis tottunut ajattelemaan, että miehen korkein kunto oli juuri tämä miekan oikea käyttö kansan ja kaiken oikean ja hyvän puolesta. Kaikki ne, jotka eivät tahtoneet antaa minun kansani elää rauhassa, levitä niinkuin se tahtoi, kaikki ne semmoiset olivat vihollisia, ja heitä vastaan piti siis taistella, heidät piti voittaa.

Niin oli Väinämöisen maailmankatsomus aina ollut, ja kun Väinämöinen sitten sai oppia tuntemaan Kristuksen opin, kun Väinämöinen istui Kristuksen jalkojen juuressa, niinkuin voisimme sanoa, niin silloin hän näki muistissaan noin, että kun hän aikaisemmin tutki ruhtinasmysteeriota eräässä inkarnaatiossa ennen Kristusta kyllä, mutta vähän ennen Kristusta, niin hän kyllä kuuli puhuttavan suuresta Buddhasta, itämaiden suuresta Buddhasta, ja oikeastaan nekin mysteeriot, joissa hän oli oppilaana, olivat buddhalaisia hengeltään. Niissä opetettiin, niinkuin Buddha oli opettanut, että viha ei koskaan lopu vihalla, vaan ainoastaan rakkaudella. Silloin oli Väinämöinen, taikka se yksilö, jota olemme nimittäneet Väinämöiseksi, tuntenut sisässään merkillistä vastakaikua. Hän ajatteli: „Tämäpä on merkillistä. Minä en ole uskonutkaan miekan voimaan niin paljon kuin sanan ja tiedon voimaan.“ Hän tunsisi sisässään silloin, että hänen sydämessään oli jotakin, joka kammoi väkivaltaa ja miekkaa ja joka rakasti taas sitä valtaa, jonka ihminen saavuttaa, kun hän voittaa itsensä. Hän saavuttaa silloin valtaa, mutta aivan väkivallatonta valtaa sanoissaan, teoissaan ja esiintymisessään, semmoista valtaa, joka ei turvaudu aseihin. Väinämöinen oli tämän ymmärtänyt silloin

noita ruhtinasmysteerioita tutkiessaan, ja hän oli ollut iloinen siitä. Mutta hän ei ollut ymmärtänyt vielä sitä koko laajuudessaan, semmoisen katsantokannan merkityksen. Väinämöinen ei osannut silloin nähdä ja ymmärtää, että sillä Buddhan opilla olisi mikään suurempi kantavuus, että se olisi ollut käännteentekevä ihmiskunnan historiassa.

Kuten tiedämme, niin se olikin juuri valmistavaa työtä. Buddha valmisti tietä Kristukselle. Nyt voi tuntua noin melkein ihmeelliseltä, että Buddha itse asiassa selvemmin opetti, että ei pidä käyttää aseita esimerkiksi. Buddhan oppi oli selvempi sota-asioissa. Alussa ei Buddha ottanut ollenkaan sotilaita vastaan opetuslapsipiiriinsä. Ei kukaan saanut tulla buddhalaiseksi, joka oli sotilas. Sitten Buddha muuttui ja ymmärsi, että ihminen on eroitettava ammatista. Hän otti sitten myöhemmin sotamiehiäkin vastaan opetuslapsikseen. Buddha opetti siis erikoisen tarkasti väkivaltaa vastaan. Taas kun ajatteleme Kristusta, niin moni sanoo, että eihän Jeesus Kristus aivan selvästi opettanut, että ei saa sotia. Päinvastoin on koko kristikunta sotinut niin kauheasti. Ei koskaan ole missään niin sodittu kuin kristikunnassa, ja niin suurella innolla ja innostuksella. Eihän Jeesus Kristus opettanut sotaa vastaan. Tämä onkin sangen merkillinen kohta, että Kristuksen edeltäjä ja tienraivaaja, Buddha, oli tätä erikoisesti painostanut. Mutta kuitenkin on myös Jeesus Kristus sen selvästi opettanut, kun tutustuu hänen oppeihinsa, käskyihinsä, kun tutustuu hänen henkeensä.

Kristus oli käännteentekevä tapahtuma ihmiskunnan historiassa. Kristus oli jumalallinen inkarnaatio. Kristus muutti maailman kulun. Hän muutti historian, ja sentähden hänen tekonsa, hänen elämänsä, hänen esiintymisensä ja olemisensä oli vielä suurempi, merkillisempi kuin hänen sanansa, toisin sanoen emme pääse aivan selville hänen opeistaan ja sanois-

taan, jollemme pääse yhteyteen hänen pyhän henkensä kanssa. Hän oli itse niin suuri okkultinen todellisuus, että hän muutti maailman. Sentähden meidän täytyy tulla hänen henkensä yhteyteen oikein ymmärtääksemme, tajutaksemme, että Jeesus Kristuskin opetti samaa kuin Buddha ja samalla vielä enemmän. Sillä Jeesus Kristus opetti ja näytti, että Buddhan opetukset valmistivat sitä suurta muutosta näkymättömissä, jonka Kristus sai aikaan, näkymättömässä ensin ja sitten vähitellen tässä näkyväisessä maailmassa. Tämän Väinämöinen ymmärsi.

Väinämöinen näki juuri tämän, sillä tämä asia on kyllä selvempi ymmärtää näkymättömässä maailmassa, kun kerran on siinä kotonaan, kun ei ole personallisen ihmistajunnan rajoittama. Jos joku meistä hyppäisi näkymättömään maailmaan ja säilyttäisi tämän personallisen tajuntansa eikä se olisi okkultisesti kyllin kehittynyt, niin me emme mitään siellä sen erikoisemmin näkisi emmekä ymmärtäisi. Me emme voisi ymmärtää elämän hengestä sen syvällisemmin personallisella tajunnallamme kuin täälläkään. Päinvastoin, jos siellä joutuisimme yhteyteen elämän suuremman todellisuuden kanssa, niin me saisimme aivan kuin jonkunlaisen sielullisen halvauksen, me melkein kuolisimme sielullisesti. Niinhän on sanottukin, niinkuin muistatte, „nähdä Jumala ja kuolla“. Jos ei nimittäin osaa Jumalaa nähdä, nähdä totuus yhtäkkiä, se kyllä silloin tappaa meidät, jos emme ole tässä tajunnassamme ja personallisuudessamme valmistaneet itseämme. Sentähden ei meille olisi mitään hyötyä siitä, jos meidät äkkiä temmattaisiin näkymättömään maailmaan näkemään, miten asiat ovat, jollemme ole itseämme valmistaneet. Sentähden meidän elämämme kuoleman jälkeen ei koskaan mene pitkää matkaa personallisuuden ulkopuolelle. Silloin kun se alkaa mennä taivaissa suurella voimalla, niin personallisuus kuolee.

Nyt Väinämöinen tietysti oli semmoinen henkilö, semmoinen olento, joka oli aivan persoonallisuudesta luopunut. Hän ei ollut mikään inhimillinen persoonallisuus. Hän oli kyllä ollut inhimillinen yksilö. Hän ainoastaan riemuitsi ja ymmärsi enemmän, kun hän pääsi suurempien totuuksien yhteyteen. Hän saattoi nähdä selvästi, että ihmiskunnan historia on käynyt jonkun ahtaan portin lävitse Jeesus Kristuksen ilmestymisen kautta ja nyt me kuljemme hitaasti mutta varmasti kohti suurempaa tulevaisuutta. Sentähden Väinämöinen on, niinkuin sanottu, pitänyt Kristusta silmiensä edessä, Kristus-ihannetta ja sitä tulevaisuutta, jota hän toivoo Suomen kansalle ja Suomen heimolle. Siihen sisältyy silloin niin tärkeänä kohtana juuri tuo oppi, jos niin voisin sanoa, väkivallasta luopumisesta, siis sodan voittamisesta kulttuurin avulla.

Nyt voimme kysyä, niin kuin minäkin kysyin, millä tavalla Väinämöinen joutui kosketuksiin näiden asioiden kanssa. Meidän ei pidä ajatella, että näkymättömässä maailmassa olisi paljon helpompi kuin tässä näkyväisessä ottaa kaikesta selvää ja joutua jos minkäläisten asioiden kanssa yhteyteen. Päinvastoin, näkymättömässä maailmassa se on vaikeampaa. Täällä me voimme esimerkiksi matkustaa toiseen maahan ja tutustua sen sivistykseen. Me voimme täällä oppia eri kieliä ja lukea erilaista kirjallisuutta. Me voimme täällä ensin kuulla jostain vihitystä ja lähteä sitten hänen opetuksiaan kuulemaan ja me voimme silloin myöskin torjua kaikkea ja me voimme tuntea sisässämme, ettemme välitä niistä asioista, emme välitä noista opetuksista. Me olemme vapaat tekemään, miten tahdomme. Näkymättömässä maailmassa ei ole aivan niin. Siellä ei ilman muuta voi katsella, vaikkakin näkymättömässä maailmassa on juuri enemmän asioita auki meidän katseellemme, mutta me emme voi katsella sitä, mikä on meille vierasta, se pysyy meille suljettuna. Väinämöisellä ei kukaan ollut mitään erikoista

syytä ajatella buddhalaista elämänihannetta joksikin ihmiselämän laiksi. Hän ei osannut sitä tehdä ilman muuta. Hän ei siellä näkymättömässä maailmassa ilman muuta joutunut kosketuksiin Jeesus Kristuksen kanssa, vaan se tapahtui erikoisen tapahtuman kautta.

Minäkin olin sitä miettinyt ja kysynyt, mutta olin vain saanut ikäänkuin semmoisen vastauksen, että „kyllä tuo asia itsestään selviää, kun on aika. Ei sinun tarvitse sitä urkkia.“ Sitten tapahtui pieni tapahtuma (tämä on kuin satu tai anekdootti). Minulla on eräs iäkäs ystävä toisessa kaupungissa täällä Suomessa ja vuonna 1920 syyskuussa lähdin häntä katsomaan. Minä en ollut häntä kovin kauan tuntenut ennen sitä, mutta meistä oli kuitenkin ennättänyt tulla ystävät. Me olimme panneet yhteistyön alulle. Minä menin häntä nyt siis katsomaan. Me lähdimme sitten yhdessä eräänä kauniina syyskuun iltana kävelemään. Meidän kanssamme oli eräs toinenkin meikäläinen hyvä ystävä, taisi olla kaksikin. Hän on muuten nytkin täällä mukana. Me kävelimme siis, ja hautausmaa on myös siinä mäessä, jota kuljemme. Sitten tuo vanha ystäväni rupeaa kertomaan, että hänellä oli tässä kerran hyvin kummallinen tapaus. Hän oli eräänä iltana kulkenut tätä samaa tietä hautausmaan ohi ja silloin äkkiä kuullut puhetta, hyvin äänekästä puhetta. Hän oli pysähtynyt katsomaan, mutta ei ollut nähnyt mitään. Se puhe tuli lähemmäksi, ja hän ymmärsi, että kaksi olentoa puhui keskenänsä. Näkymättömiä ne olivat fyysilliselle silmälle. Nämä kaksi olentoa seurasivat häntä ja puhuivat hyvin äänekkäästi, mutta sitten äkkiä häipyivät. Ystäväni oli ollut koko lailla ihmeissään, sillä hän ei ollut ymmärtänyt heidän puhettaan. — Tällä tavalla kertoi ystäväni kulkiessamme tämän hautausmaan sivuitse. Ja silloin minä samalla näin jotain, minä sain vastauksen yhteen kysymykseeni. Minä en aivan heti kertonut, mitä näin, mutta kysyin

sitten hetken kuluttua ystävältäni: „Puhuivatko ne tähän suuntaan?“ Sitten minä matkin jotain puhetta. Ei se ollut mitään kieltä, mutta matkin jotain kieltä, jota en nyt osaa matkia. Se kieli, jota matkin, oli jonkunlaista vanhaa heprean tai aramean kieltä. Kohta ystäväni vastasi minulle: „Se oli aivan tuohon suuntaan.“ Eihän hän tietysti mitään sanaa muistanut, ja minä rauhoitin häntä ja sanoin, etten minäkään mitään sanaa osannut. Puhuivatko ne tähän suuntaan? Hän sanoi, että ne puhuivat juuri siihen suuntaan. Hyvä on, minä sanoin. Tämä on hyvin merkillinen asia, minä sanoin, ne ovat kaksi deevaolentoa. Ne eivät ole ihmisiä eikä vainajia, vaan ne ovat kaksi deevaolentoa, kaksi enkeliolentoa, jotka ovat Palestiinasta kotoisin, jotka ovat ennenmuinoin olleet siellä Palestiinassa. He kuuntelivat Jeesus Kristuksen opetuksia, puheita ja saarnoja ja liittyivät hänen opetuslapsikseen. Tuommoinen suuri opettaja ja vapahtajaolento puhuu myöskin aina näkymättömille olennoille eli siis enkeleille, jumalille ja haltioille ja kuolleille vainajille. Näinhän aivan nimenomaan kerrotaan Buddhasta. Nyt oli Jeesuksen opetuslapsiksi liittynyt m.m. nämä kaksi deevaa, nämä kaksi haltiaolentoa. Kun Jeesus sitten lähetti opetuslapsiaan ympäri eri paikkoihin, niin hän sanoi näille kahdelle deevalle, että heidän on lähdettävä pohjoiseen, siihen ja siihen maahan. Sitten Kristuksen kuoleman jälkeen jolloin kulloin nämä deevat muuttivat tänne Suomeen ja saivat asua täällä ja vaikuttaa täällä näkymättömissä. Heidän erikoistehtävänsä oli, kun Väinämöinen tuli kansallishaltiaksi, kertoa hänelle Kristuksesta, sillä Väinämöinen tietysti oli heti tietoinen ja lähti tarkastamaan kaikkia alamaisiaan, siis toisin sanoen vainajia, enkeleitä ja jumalia, jotka kuuluivat hänen piiriinsä, ja silloin nämä deevat, jotka olivat Palestiinasta ja jotka olivat Jeesuksen opetuslapsia, saivat tilaisuuden kertoa Kristuksesta. Tämä oli suuri apu

Väinämöiselle, ja sen perästä hän tietysti istui Jeesuksen jalkojen juuressa.

Näin minä selitin tuossa kulkiessani ja tunsin, että tuo vanha ystäväni oli hyvin tyytyväinen. Hän näytti minulle muistiinpanonsa. Hän kirjoitti nimittäin joka päivä muistiin kaikki, mitä hänen Mestarinsa oli sanonut ja mitä hän oli nähnyt näkymättömässä maailmassa. Nyt tuo ystäväni näytti minulle yhden päivän muistiinpanot. Ne oli kirjoitettu noin kuukausi aikaisemmin. Tuohon muistiinpanokirjaansa hän oli kirjoittanut, että hän oli erikoisesti kysynyt Mestariltaan, että mitä nuo olennot olivat ja mitä ihmeellistä kieltä ne olivat puhuneet, ja silloin Mestari oli vastannut: odota, kunnes Ervast tulee sinulle selvittämään. – Tämä oli todella kuin ihme, mutta se on erittäin tavallista okkultisessa maailmassa. Tällaisista kyllä tapahtuu ja silloin tietysti kyseessäolevat henkilöt tulevat iloiseksi, kun he saavat kuin jonkunlaisen vakuutuksen siitä, että asia on oikein.

Väinämöinen oli kyllä tehnyt pieniä yrityksiä silloin tällöin, ja minun kokemukseni eivät ole muuta kuin pari yritystä tällä vuosisadalla. Ensimmäisellä kerralla en edes tiennyt, että se oli Väinämöinen, sillä en tiennyt mitään kansallishaltioista ja semmoisista. Se oli vuonna 1905. Se oli siis silloin, kun oli n.s. suurlakko. Se oli silloin kuin Väinämöisen puolelta yksi yritys, joka onnistui. Väinämöinen nimittäin erikoisesti silloin tahtoi, että voitettaisiin henkisesti, ainoastaan sanan ja hengen avulla, eikä miekalla, voitettaisiin semmoinen valmistava vapaus, suurempi itsenäisyys. Tämä henkinen voitto oli ainoastaan mahdollinen sen kautta, että silloin Suomen kansa kieltäytyi itse mitään väkivaltaa tekemästä. Tällaiset asiat ovat tietysti hirmuisen vaikeita ja kuinka voi odottaa, että yksi kansa, jossa on kaikenlaisia elementtejä, että se voisi jollain ratkaisevalla hetkellä kieltäytyä väkivaltaa tekemästä, mutta on

myöskin vanha elämän laki semmoinen, ettei tarvitse kaikkien yhdessä kansassa olla tietoisia asiasta. Mutta jos on, niinkuin vanhassa testamentissa kerrotaan, vaikkapa vain 50.000 vanhurskasta, niin voi pelastus tulla. Jos on joku joukko ihmisiä, jotka henkisesti käsittävät jonkun asian, niin silloin voidaan kyllä sen heistä lähtevän henkisen voiman avulla hillitä ja taltuttaa toisia ihmisiä. Nyt oli vuonna 1905 Väinämöisellä käytettävään siksi paljon yksimielistä henkivoimaa, että hän todella sai kaiken verenvuodatuksen estetyksi.

Minä en nyt voi tämmöisessä julkisessa esitelmässä kertoa mitään detalleja, mutta minä voin sanoa, että se asia on minulla tiedossa. Tiedän, että oli niin, että henkiseltä taholta voitiin saada asiat menemään rauhallisesti. Sen nojalla Väinämöinenkin tuli iloiseksi ja ajatteli, vaikka hän ehkä ei voinut täydellisesti uskoa, mutta ajatteli ainakin mahdollisuutta, että vielä voisi niin tapahtua eteenkinpäin. Yhtenä hetkenä hän riemastuksella ajatteli, että kukaties on hetki lyönyt, jolloin me voimme astua Euroopan näyttämölle ja pelastaa koko maailman. Mutta sitten tuli maailmansota ja silloin tietysti Väinämöinenkin rupesi epäilemään, että voisiko nyt meidän kansamme vielä mihinkään kyetä, voisiko se näyttää tietä Euroopan toisille kansoille. Kuitenkin kun aika läheni kriittillistä kohtaa kesällä 1917, niin Väinämöinen ajatteli, että pitää yrittää, jos vielä sentään olisi yksimielinen joukko Suomen kansassa, joka ymmärtäisi, mikä ääretön tilaisuus heille annetaan nyt, kun maailmansota loppuu. Nyt me voisimme pelastaa maailman. Me voisimme näyttää maailmalle, että väkivallassa ei ole mitään voimaa. Tämä oli kuin hetkellinen riemastus Väinämöiselle: olisiko hetki lyönyt? Mutta se ei ollut lyönyt. Minä en tässä yhteydessä voi kertoa yksityiskohdista, mutta minä sanon vain, että taas tiesin, kuinka asiat

olivat, ja nyt tällä kertaa paljon selvemmin kuin ennen. Nyt minä jo tunsin Väinämöisenkin.

Väinämöinen olisi tahtonut, että olisi joukko, joka olisi aivan selvästi tiennyt, että nyt ei pelasta Eurooppaa mikään muu kuin rakkaus. Jos me voisimme rakastaa, jos me voisimme olla yksimielisiä hyvydessämme, silloin voisimme pelastaa Euroopan. Mutta se ei käynyt. Se oli sangen merkillinen huomio, että edellisellä kerralla vuonna 1905 se, mikä meissä oli miestä, totteli naista, miehet tottelivat vähän naisten hyviä, naisellisia inspiraatioita, mutta toisella kerralla vuonna 1918 se, mikä meissä on naista, totteli miestä, miehet ottivat johdon käsiinsä ja kaikki meni hullusti. Väinämöinenkin teki sen havainnon ja huomion, niinkuin jokainen voi tehdä, että henkisesti katsoen ei nyt enää pitäisi olla valtaa miesten itsekkyydellä ja raakuudella, vaan se aika saisi olla lähellä, jolloin naisten luonnollinen hyvyys, rakkaus, lämpö ja hellyys pääsee oikeuksiinsa. Se on ainoa, joka voi maailman pelastaa. Miesten kova, sydämetön oikeudentunto ei pelasta. Täytyy olla mukana naisen hellä ja lempeä käsi.

Se nainen on meissä jokaisessa, niinkuin mies on meissä jokaisessa. Miestä on enemmän etualalla miehissä ja naista etualalla naisissa. Mutta se on naisten suuri erehdys, jos he antavat arvoa ainoastaan itsekkäälle väkivallalle. Ennen maailmassa saattoi olla paikallaan, että naiset jumaloivat miehissä heidän väkivaltaisuuttaan ja heidän rohkeuttaan ja komeuttaan, mutta se ei ole enää paikallaan, ei sisäisesti katsoen. Naisten pitäisi nyt kääntää mielensä toiseen suuntaan ja tehdä itselleen toinen kuva miehestä ja hänen uljuudestaan ja rohkeudestaan ja sankaruudestaan. Tämän Väinämöinen hyvin selvästi huomasi, ja voimme melkein leikillisesti sanoa, että jos hän hieman kadotti uskonsa miehiin, niin hänen uskonsa naisiin taas lisääntyi. Hän näki, että naisissa on toivoa. On

toivoa siitä, että naiset oppivat ymmärtämään oman pohjimmaisensa ja syvimmän luonteensa, että he oppivat tietämään, mitä äiti on ja mitä tyttö on, mikä on todellinen nainen. Silloin he samalla kuin tulevat tuntemaan todellisen naisellisen itsensä, he luovat itselleen oikean kuvan siitä miehestä, joka vastaa tätä naista, tätä uutta, hienoa tulevaisuuden naista. Silloin he äiteinä kasvattavat noita uusia miehiä.

Emme voi yhtäkkiä loihtia maailmaa puhtaaksi, emme voi yhtäkkiä tehdä miehistä, jotka ovat luonnostaan raakoja ja väkivaltaisia, emme voi yhtäkkiä tehdä heistä kaikista oikein rauhallisia ja kesyjä olentoja, sillä sitähän on miehen itsensäkin tahdottava. Paljon on tietysti miehiä, jotka ymmärtävät näitä asioita, mutta tie kuitenkin kulkee sillä tavalla tässä ihmiskunnassa, että nainen ottaa vastaan pyhän hengen ja sitten hän synnyttää pojan, jota hän voi kasvattaa pyhässä hengessä. Väinämöinen on sillä tavalla täällä Suomen kansassa asettanut toiveensa naiseen. Sehän merkitsee tietysti myöskin miehiin, sillä hän toivoo, että miehet tulevat oikein miehiksi, toisin sanoen siis ihmisiksi.

Väinämöisellä on itseasiassa erinomainen auttaja näkymättömässä maailmassa ja kaikilla, jotka siihen suuntaan tahtovat työtä tehdä. Se on madonna, Jeesuksen äiti. Katolinen kirkkohän palvoo kovin madonnaa. Se on Jeesuksen äiti, joka on myöskin enkelimaailmassa. Hän on vähän samanlaatuinen olento kuin Väinämöinen. Hän liittyi myöskin enkeleiden joukkoon ja on kaikkien Jeesuksen seuraajien, todellisten uskovaisten henkisenä yhdistäjänä. Hän aivan kuin lähettää sitä pyhää henkeä, joka Kristuksesta lähtee, kaikille ja auttaa ihmisiä hädässä pyhää henkeä saamaan.

Tämmöinen puhe on tietysti hirmuisen kömpelöä, kun me koetamme fyysillisillä käsitteillä tuoda esiin jotain, joka on

näkymättömässä maailmassa, joka on aivan henkistä, aivan
semmoista sisäistä, voimaperäistä, näkymätöntä laatua.